

Notat fra FHI og Helsedirektoratet om vurdering og aktuelle tiltak ved økt forekomst av Covid19 i Oslo

Oslo kommune har hatt gradvis økning av antall med Covid19 de siste ukene. Kommunen har tatt en aktiv rolle ovenfor nasjonal myndigheter for å orientere om situasjonen og motta råd om eventuelle tiltak. FHI og Helsedirektoratet har deltatt i møter med Oslo kommune to ganger per uke siden 11.09. I tillegg har FHI hatt løpende kontakt med kommunen i forbindelse med smitteoppsporing. Etter møtet mellom Oslo kommune i dag 25.09 har FHI og Helsedirektoratet fulgt opp med vurdering av situasjonen og aktuelle tiltak. Vi presenterer dette her. FHI og Helsedirektoratet har felles overordnet vurdering av situasjonen og behov for tiltak selv om det kan være nyanseforskjell i hvordan vi omtaler tiltakene i dette notatet. Helse- og omsorgsdepartementet orienteres ved kopi av notatet

Helsedirektoratets vurdering

Smittesituasjonen i Oslo gir grunn til bekymring, dels fordi det er mange pågående utbrudd som belaster smitteoppsporingsapparatet, og dels fordi det er en økende smitte utenom utbruddene. Det er nylig iverksatt tiltak for å få ned smittespredningen. Det er for tidlig å ta stilling til hvilken effekt disse vil ha, men etter en samlet vurdering er Helsedirektoratet kommet til at det er behov for å sette inn kraftigere virkemidler enn dette allerede nå. I vår vurdering har vi lagt vekt på følgende forhold:

- Smittespredningen i Oslo er nå den viktigste driveren for epidemien i Norge. Den bidrar også i vesentlig grad til at landet som helhet har fått en smittespredning som er høyere enn den grensen vi setter for å karakterisere andre land som "røde".
- Det er et generelt fenomen i Europa at hovedstedene nå er nodene for økningen i smittespredningen. Det er viktig å sette inn effektive tiltak i disse områdene.
- En stor del av smitten i Oslo foregår hos yngre voksne og mye av smittespredningen skjer ved arrangementer/fester, på arbeidsplassen eller universitet, og litt på skoler. Det er viktig å sette i målrettede tiltak som kan redusere smitten i disse sammenhengene.
- Bedømt ut fra folks atferd i det åpne rom og på restauranter og utesteder i Oslo, synes det å være for svak forståelse av alvoret i situasjonen og betydningen av å følge smittevernårådene. Det er derfor avgjørende at det blir satt inn sterke nok tiltak for å hindre at dette fører til smitte.
- Det er en forholdsvis høy andel av smittetilfellene hvor man til nå ikke har funnet noen tilknytning til kjente utbrudd. Det kan komme tilleggsopplysninger fra smittoppsporingsteamene, men det er likevel grunn til å anta at det foregår en del smitte som kan spre seg i det skjulte. Det skaper usikkerhet om man fortsatt har kontroll på situasjonen.
- I en situasjon der det foregår skjult smitte, er tidsfaktoren viktig. Jo tidligere man setter i verk effektive tiltak, desto raskere og enklere vil det være å gjenvinne kontrollen.

- Siden et stort antall mennesker i Oslos nabokommuner har arbeid i Oslo kommune og er avhengig av å oppholde seg i kommunen og bruke offentlig transport, vil måten Oslo håndterer situasjonen på, også få betydning for hele bo- og arbeidsfellesskapsområdet.
- Vi går nå inn i en årstid med høyere forekomst av luftveisinfeksjoner generelt. I den fasen er det viktig å holde forekomsten av covid-19 så lav som mulig.

Helsedirektoratet mener derfor at Oslo bør innføre følgende tiltak så raskt som mulig:

Tiltakspakke for 14 dager, 25.september – 9. oktober 2020:

1. Maks antall private samlinger: 5 pers (husstandsmedlemmer kan være flere)
2. Maks. antall personer på arrangementer: 50
3. Pålegg om bruk av hjemmekontor "for alle som kan" fra arbeidsgiver Oslo kommune (Hdir oppfordrer statlige aktører om det samme)
4. Forbud mot arrangementer ved universiteter og videregående skoler som ikke er undervisningsrelatert.
5. Styrke etterlevelse av bruk av munnbind på offentlig transport i og til/fra Oslo.
6. Intensivert kontroll av serveringssteder, inkludert tilstrekkelig avstand mellom kunder både innendørs og i køen ved innslipp.
7. Stans i innslipp til utesteder kl. 22.

Vi anbefaler at Oslo kommune iverksettes disse tiltakene så raskt som mulig. Etter drøftingen som Fylkesmannen vil ha på mandag, vil vi ta stilling til om det også bør settes i verk tiltak i nabokommunene.

Vedlegg 1:

Helsedirektoratets aktivitet i forhold til Oslo kommune

Helsedirektoratet har siden 11.09 deltatt i to ukentlige møter med Oslo kommune og FHI. Siste uke har også Fylkesmannen i Oslo og Viken deltatt. FHI har hatt hyppigere kontakt gjennom sin rådgivende funksjon for kommunen. Helsedirektoratet har fulgt møtene med vekt på å holde oss orientert og i noen grad råd. Vi har lagt vekt på at kommunen må ha plan for tiltak ved forverring av utviklingen, tydelig kommunikasjon om tiltakene og vurdering.

Per 25.09 er det kun én bydel som har under 20 smittede per 100 000 innbyggere siste 2 uker. Høyest ligger bydelene St. Hanshaugen, Gamle Oslo og Sagene med henholdsvis 146,4, 126,1 og 122,0 smittede per 100 000 innbyggere siste 2 uker.

Oslo har satt inn tiltak for å begrense utvikling av sykdommen og melder at de har kapasitet til å teste alle som ber om test. Det er hele tiden ledige timer. Kommunen melder også om at det legges stort arbeid med smittesporing

22. september reviderte Oslo kommune sin egen forskrift om forebygging av coronasmitte for perioden fram til 6. 10. Her oppfordres det til å unngå bruk av kollektivtransport, rammer for serverings og skjenkesteder, henvisning til nasjonale regler for karantene, forventning om at arbeidsgivere skal legge til rette for at ansatte kan jobbe hjemmefra, forbud mot private sammenkomster med mer enn 10 deltakere.

Helsedirektoratet har vært opptatt av at situasjonen i Oslo-regionen også bør vurderes under ett og har drøftet saken med Fylkesmannen for Oslo og Viken i eget møte. Vi er kjent med at Fylkesmannen i Oslo og Viken invitert til møte med Oslo kommune og de tilgrensende kommunene.

Vedlegg 2

Råd fra Folkehelseinstituttet til Oslo kommune angående smittesituasjonen i Oslo etter møtet 25. september.

Bakgrunnen for møtet i dag var å gå gjennom smittesituasjonen og vurdere ytterligere tiltak i Oslo for å få kontroll med økende smittetall. Det var en generell enighet om at de tiltakene som allerede er innført bør videreføres. Det er fortsatt tidlig å vurdere effekt av de tiltakene som ble innført mandag. Hvorvidt det er nødvendig med nye tiltak ble diskutert. Folkehelseinstituttets syn er presentert i tabellen under. Tabellen er en oppfølging av den vi mottok fra Oslo kommune med innspill angående «nåværende status og etterlevelse og «behov for videre tiltak» på tiltakspakken. Tabellen er utvidet med en kolonne for anbefalinger fra FHI.

Noen av tiltakene bør iverksettes umiddelbart, mens noen av tiltakene kan iverksettes senere avhengig av utviklingen i Oslo. Neste uke er det høstferie i kommunen, noe som i seg selv vil medføre nedsatt kontakthypighet blant folk.

Tiltak	Nåværende status og etterlevelse	Behov for implementering/vi dere tiltak?	Anbefaling fra FHI
Øke fokus på å beskytte sårbare grupper; forebyggende tiltak for å unngå smitte inn i helseinstitusjoner og forsterke råd til risikogrupper. Dette innebærer redusert kontakt ift besøk sammen med økt testing av ansatte og personer som skal legges inn. Testing av besøkende kan også vurderes.	Skjermet avdeling sykehjem bruker munnbind. Begrensninger besøk. Ingen smitte registrert fra 15000 besøkende.	Mer informasjon til pårørende. Være forsiktig med å ta beboere ut av institusjon. Sykehjem se under *	Videre tiltak sykehjem og i omsorgsboliger vurderes i samråd med FHI Kommunisere ut til andre risikogrupper i samfunnet hvordan de bør forholde seg nå som det er relativt stor smittespredning i Oslo: https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/risikogrupper/
Skjerpet oppmerksomhet om råd om å ikke gå på jobb/skole med symptomer (hold deg hjemme)	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi	Kontinueres.	Allerede iverksatt - forsterkes
Oppfordring til økt oppmerksomhet på avstandsanbefalinger i det offentlige rom, i restaurantbransjen og i kulturlivet. Oppfordre til å holde	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi.	Lydnivå videre relevant tiltak.	Intensivere kontroll angående etterlevelse av tiltak med økt tilsyn ift utesteder,

lydnivået på et nivå slik at man kan ha en normal samtale og fortsatt overholde avstands anbefalingen			arrangementer, treningssentre Iverksettes umiddelbart
Oppfordring om hjemmekontor forsterkes (alle som kan ha hjemmekontor bør vurderer det)	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi. Kommunal forskrift viderefører dette.		Gå via arbeidsgiver og få arbeidsgivere i oslo til å gi beskjed til sine ansatte om at alle som kan ha hjemmekontor skal ha hjemmekontor Bør gjøres umiddelbart
Oppfordring om å unngå kollektivtransport hvis mulig evt bruk av forskjøvet arbeidstid	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi		Allerede iverksatt - forsterkes
Skjerpet anbefaling om avstand og antall på private arrangementer (eventuelt redusere til maks 5-10 avhengig av situasjon)	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi. 10 personer iverksatt 2 uker.		Allerede iverksatt Viktig tiltak - må fortsatt løftes i kommunikasjon
Anbefaling om bruk av munnbind i situasjoner der man ikke kan holde avstand, som for eksempel kollektivtrafikk når mange reiser samme vei	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi med anbefaling.	Påbud vurderes. Kontroll etterlevelse ikke mulig. (8000 holdeplasser, 1 fører på trikk/T-bane)	Tydeliggjøre ved å si at munnbind bør brukes av passasjerer i kollektivtrafikk mellom klokken 7-10 og 15-18. Utdeling av munnbind i dette tidsrommet til de som ikke har. Intensivere kontroll angående etterlevelse av tiltak med økt tilsyn Bør gjøres så snart som mulig
Oppfordring til å la flest mulig arrangementer foregå utendørs	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi		
Krav til offentlige arrangement og offentlige steder der personer møtes (utesteder, treningssentre mv) om digital registrering og mulighet for sms-varsling med informasjon om mulig eksponering for smitte, skjerping av avstandskrav og økt oppmerksomhet på symptomer neste 10 dager, evt teste seg	Utarbeidet og iverksatt kommunikasjonsstrategi til bransjen med oppfordring om registrering.		Intensivere kontroll angående etterlevelse av tiltak med økt tilsyn Bør gjøres umiddelbart
Begrense innslipp av nye personer etter kl 22 (evt tidligere avhengig av		Må vurderes som ytterligere tiltak	Ikke tillate innslipp av nye personer etter kl 22

situasjonen) på barer, restauranter og utesteder			Må vurderes neste uke
Maksimalt antall som kan samles på offentlige arrangementer reduseres på arrangementer innendørs der det ikke er faste plasser		Vurderes som ytterligere tiltak	Antall deltakere senkes til 50 på innendørs arrangementer uten fast seteplassering. Intensivere kontroll angående etterlevelse av tiltak med økt tilsyn Må vurderes neste uke
Tillatt åpningstid i restauranter, på barer og kafeer begrenses midlertidig til for eksempel kl. 24. Full stenging kan også vurderes som midlertidig tiltak avhengig av situasjonen.	Etterlevelse følges nøye opp av kommunen og sanksjoner iverksettes ved behov.	Vurderes som ytterligere tiltak	Vurderes avhengig av utvikling av situasjonen
I kommuner der det er relevant, vurderer å gjøre all undervisning på universiteter og høyskoler digital slik at det blir minst mulig fysisk oppmøte	Må veies opp mot nytte og smittesituasjon. Studenter er en sårbar gruppe der 1 av 4 har betydelige psykiske plager. Målrettede tiltak ved utbrudd.	Må veies opp mot nytte og smittesituasjon. Studenter er en sårbar gruppe der 1 av 4 har betydelige psykiske plager. Målrettede tiltak inntil videre. 10 positive denne uken eller	Forbud mot arrangementer i regi av høyskoler og universiteter for å unngå at studentene samles utover vanlig undervisning. Vurderes implementert neste uke
Andre tiltak Taxisjåfører registrere passasjerer etter mønster			